

List do Ministra Giertycha w sprawie dyskryminacji niewierzącej mniejszości

Warszawa, 11.1.2007.

Pan Roman Giertych
Minister Edukacji Narodowej

Szanowny Panie Ministrze,

W imieniu Polskiego Stowarzyszenia Racjonalistów wyrażamy sprzeciw wobec propozycji Pana Ministra wliczania oceny z religii do średniej ocen z przedmiotów szkolnych. W trosce o naszą konstytucyjną równość wobec prawa i niedyskryminację przez władze publiczne wnosimy o rezygnację z ww. projektu bądź uzupełnienie go o wprowadzenie obowiązkowego nauczania innego przedmiotu dla uczniów nieuczęszczających na religię celem wyrównania szans wszystkich uczniów w ocenie ich osiągnięć szkolnych.

Ocena z religii, wliczana do średniej ocen, stanie się czynnikiem promującym uczniów chodzących na religię, kosztem uczniów na takie zajęcia nieuczęszczających. Dla uzasadnienia powyższego stwierdzenia podajemy prosty przykład:

Załóżmy, że uczeń A — niewierzący, bądź innowierca, niechodzący na religię, przy 10 przedmiotach szkolnych osiągnął średnią 3,90. Jego kolega — W, który na religię chodzi, mając z religii ocenę bardzo dobrą, osiągnie przy 11 przedmiotach średnią ocen 4,00.

Taka dyskryminacja zaowocuje tym, iż uczniowie — katolicy, będą sztucznie promowani przez krzywdzące innych uczniów przepisy prawa. Przełoży się to na łatwiejsze uzyskiwanie przez nich świadectw z czerwonym paskiem, stypendiów naukowych i zakłamywanie oceny rzeczywistych osiągnięć i zdolności uczniów.

Oznaczałoby to nierówne traktowanie uczniów przez władze publiczne i stanowiło tym samym naruszenie Artykułu 32 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej w następującym brzmieniu:

1. Wszyscy są wobec prawa równi. Wszyscy mają prawo do równego traktowania przez władze publiczne.

2. Nikt nie może być dyskryminowany w życiu politycznym, społecznym lub gospodarczym z jakiegokolwiek przyczyny.

Pragniemy jednocześnie zwrócić uwagę Pana Ministra na treść Konkordatu między Stolicą Apostolską i Rzeczpospolitą Polską. W preambule Konkordatu napisano, iż, między innymi:

„ -kierując się wymienionymi wartościami oraz powszechnymi zasadami prawa międzynarodowego, łącznie z normami dotyczącymi poszanowania praw człowieka i podstawowych swobód oraz wyeliminowania wszelkich form nietolerancji i dyskryminacji z powodów religijnych;

- uznając, że fundamentem rozwoju wolnego i demokratycznego społeczeństwa jest poszanowanie godności osoby ludzkiej i jej praw;

postanowiły zawrzeć niniejszy Konkordat”

Zatem, strona Kościelna, za której to sugestią postanowiono wprowadzić kwestionowane przez nas rozwiązanie, uznaje w ważnym dokumencie, iż kierować się będzie poszanowaniem praw człowieka i normami eliminującymi dyskryminację z powodów religijnych. W przypadku rzeczonyj propozycji Pana Ministra niestety tak nie jest.

Sugerujemy, iż wyrównanie szans uczniów nie-katolików mogłoby się odbyć przez zapewnienie im przez szkołę obowiązkowego nauczania dodatkowego przedmiotu, co pozwoliłoby na wyliczanie średniej ocen dla wszystkich uczniów w jednakowych warunkach. Dla osób niewierzących miałyby to być etyka lub filozofia, dla uczniów innych wyznań — religia z zakresu ich wiary.

Pragniemy przy tym zaznaczyć, że **nieważne jest, ilu takich uczniów będzie w danej klasie**. Równouprawnienie nie zna pojęcia nieważności z powodu znikomej liczby mniejszości. **Szkoła publiczna ma obowiązek równo traktować każdego ucznia, bez względu na jego wiarę i światopogląd**. Zdajemy sobie sprawę, iż proponowane przez nas rozwiązanie będzie się łączyło z ogromnymi, w skali kraju, kosztami. **Uznajemy jednak, że żadne** Racjonalista.pl

finanse nie mogą usprawiedliwiać jawnej dyskryminacji, a demokracja, nie znaczy tyle, co dyktatura większości.

W przypadku braku podobnych rozwiązań, wyrównujących szanse uczniów niewierzących lub innej wiary, mogą oni być zmuszeni do uczęszczania na lekcje religii dla zapewnienia sobie równego dostępu do uzyskania np. stypendium naukowego, co wiązałoby się ze złamaniem pkt. 1 Artykułu 53 Konstytucji, brzmiącego:

Każdemu zapewnia się wolność sumienia i religii,

Ostrzegamy również przed możliwą falą pozwów sądowych, w których, w myśl pkt. 1 Artykułu 77 Konstytucji:

Każdy ma prawo do wynagrodzenia szkody, jaka została mu wyrządzona przez niezgodne z prawem działanie organu władzy publicznej,

pokrzywdzeni będą mogli domagać się odszkodowań od Rządu Rzeczypospolitej Polskiej.

Prócz przywołanych przez nas artykułów Konstytucji, złamana zostanie Ustawa o Gwarancjach Sumienia i Wyznania, w szczególności pkt. 1 Artykuł 6:

Nikt nie może być dyskryminowany bądź uprzywilejowany z powodu religii lub przekonań w sprawach religii,

i Konwencja o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności, Artykuł 14, mówiący, iż:

Korzystanie z praw i wolności wymienionych w niniejszej Konwencji powinno być zapewnione bez dyskryminacji wynikającej z takich powodów jak płeć, rasa, kolor skóry, religia, przekonania polityczne i inne, pochodzenie narodowe lub społeczne, przynależność do mniejszości narodowej, majątek, urodzenie, bądź z jakichkolwiek innych przyczyn.

Pragniemy również, Panie Ministrze, poinformować Pana, że w razie wprowadzenia w życie rozwiązań niezgodnych z przywołanymi wyżej przepisami prawa, gotowi jesteśmy wnieść sprawę przed Trybunał Konstytucyjny, a w dalszej kolejności, przed Europejski Trybunał Praw Człowieka w Strasburgu.

Jeszcze raz, zatem, prosimy o uwzględnienie naszych wniosków i zapobieżenie dyskryminacji mniejszości światopoglądowych w Polsce.

W Polskiego	imieniu Stowarzyszenia	Zarządu Racjonalistów
Mariusz Prezes	Agnosiewicz	(-)
Nina p.o. Sekretarza	Sankari	(-)

*

Odpowiedź MEN z dnia 6 lutego 2007 (w formacie djvu): [czytaj](#)

*

Odpowiedź PSR z dnia 21.2.2007

Szanowna Pani Dyrektor,

Dziękując za odpowiedź, chcielibyśmy ustosunkować się do Pani wyjaśnień i podzielić kilkoma wątpliwościami.

Z satysfakcją przyjęliśmy Pani deklarację, iż na świadectwach miałyby być uwzględniana nie tylko ocena z religii wyznania katolickiego, i że nie taka jest intencja Ministerstwa. Jest to dla nas sygnał pozytywny, ale zarazem całkowicie oczywisty.

Niepokoi nas natomiast zagrożenie związane z możliwością poprzestania przez Ministerstwo w swoim projekcie na stosowaniu dotychczasowych przepisów dotyczących się nauczania przedmiotu etyki w szkołach podstawowych i ponadpodstawowych. Istniejące rozwiązania, dopuszczające możliwość organizacji nauki etyki (lub religii) tylko w przypadku minimum siedmiu chętnych osób, pozostawiają już teraz wiele do życzenia pomimo pozytywnej opinii Trybunału Konstytucyjnego.

Z chwilą ewentualnego wejścia w życie postulowanego przez związki wyznaniowe wliczania do średniej ocen oceny z religii, naruszone zostaną prawa niewierzącej mniejszości z uwagi na znaczne trudności, na jakie napotka ona przy organizacji lekcji etyki. Dotyczy to zwłaszcza uczniów szkół wiejskich i z małych miejscowości. Pozostaną oni bez faktycznej możliwości wyrównania swoich szans w uzyskiwaniu pożądaných wyników w nauce w

porównaniu z wierzącą większością. Stąd nasz postulat, by lekcje etyki (a także religii) odbywały się obowiązkowo i niezależnie od liczby osób na nie uczęszczających. W związku z tym, to na szkole miałby spoczywać obowiązek organizacji takich zajęć, bez dodatkowych deklaracji rodziców i opiekunów dzieci.

Oczywistym również jest, iż lekcji etyki nie powinna prowadzić osoba niejako z urzędu zadeklarowana światopoglądowo, czyli ksiądz lub katecheta. Groziłoby to, bowiem, jednostronnym przedstawianiem skomplikowanych zagadnień dotyczących moralności, co byłoby nie do zaakceptowania dla osób niewierzących lub o światopoglądzie niekatolickim, a przecież takie głównie będą uczęszczać na lekcje etyki.

Zdajemy sobie sprawę z trudności organizacyjnych i finansowych, które będą się nieuchronnie wiązać z przyjęciem takich rozwiązań. Jest to jednak jedyny sposób, by uniknąć dyskryminacji niewierzącej mniejszości, jeśli Ministerstwo ostatecznie przychyli się do życzeń Kościoła Rzymsko-Katolickiego i innych wspomnianych przez Panią Kościołów. Innym sposobem byłaby rezygnacja z rzonego pomysłu organizacji religijnych.

Pragniemy zaznaczyć, iż przyjmujemy ze zrozumieniem wymienione przez Panią okoliczności będące przyczyną nieporównywalności świadectw. Są to jednak przyczyny obiektywne, w dodatku niewynikające z różnic światopoglądowych. I jak trafnie Pani zauważyła, nie mogą one służyć ewentualnemu usprawiedliwieniu pogwałcenia konstytucyjnych praw obywatelskich.

Szanowna Pani Dyrektor! Polskie Stowarzyszenie Racjonalistów byłoby wdzięczne za możliwość uczestniczenia w pracach nad proponowanymi zmianami w charakterze konsultanta społecznego. Uważamy, że uregulowania prawne dotyczące nauczania w szkołach publicznych religii i etyki powinny być konsultowane nie tylko z kościołami i związkami wyznaniowymi, ale także z organizacjami reprezentującymi niewierzących, których projekt MEN także dotyczy.

Mając nadzieję na wypracowanie satysfakcjonującego wszystkie strony rozwiązania, chcielibyśmy zapewnić Panią Dyrektor, że będziemy z dużą uwagą śledzić postępy prac nad rzoneym projektem, w szczególności nad zagwarantowaniem w nim równych praw dla uczniów wierzących i niewierzących.

Z poważaniem,
Zarząd PSR (-)

(Publikacja: 28-01-2007 Ostatnia zmiana: 21-02-2007)

Oryginał. (<http://www.racjonalista.pl/kk.php/s,5238>)

Contents Copyright © 2000-2008 by Mariusz Agnosiewicz
Programming Copyright © 2001-2008 Michał Przech

Autorem tej witryny jest Michał Przech, zwany niżej Autorem.
Właścicielem witryny są Mariusz Agnosiewicz oraz Autor.

Żadna część niniejszych opracowań nie może być wykorzystywana w celach komercyjnych, bez uprzedniej pisemnej zgody Właściciela, który zastrzega sobie niniejszym wszelkie prawa, przewidziane w przepisach szczególnych, oraz zgodnie z prawem cywilnym i handlowym, w szczególności z tytułu praw autorskich, wynalazczych, znaków towarowych do tej witryny i jakiegokolwiek ich części.

Wszystkie strony tego serwisu, wliczając w to strukturę podkatalogów, skrypty JavaScript oraz inne programy komputerowe, zostały wytworzone i są administrowane przez Autora. Stanowią one wyłączną własność Właściciela. Właściciel zastrzega sobie prawo do okresowych modyfikacji zawartości tej witryny oraz opisu niniejszych Praw Autorskich bez uprzedniego powiadomienia. Jeżeli nie akceptujesz tej polityki możesz nie odwiedzać tej witryny i nie korzystać z jej zasobów.

Informacje zawarte na tej witrynie przeznaczone są do użytku prywatnego osób
Racjonalista.pl

Strona 3 z 4

odwiedzających te strony. Można je pobierać, drukować i przeglądać jedynie w celach informacyjnych, bez czerpania z tego tytułu korzyści finansowych lub pobierania wynagrodzenia w dowolnej formie. Modyfikacja zawartości stron oraz skryptów jest zabroniona. Niniejszym udziela się zgody na swobodne kopiowanie dokumentów serwisu Racjonalista.pl tak w formie elektronicznej, jak i drukowanej, w celach innych niż handlowe, z zachowaniem tej informacji.

Plik PDF, który czytasz, może być rozpowszechniany jedynie w formie oryginalnej, w jakiej występuje na witrynie. **Plik ten nie może być traktowany jako oficjalna lub oryginalna wersja tekstu, jaki zawiera.**

Treść tego zapisu stosuje się do wersji zarówno polsko jak i angielskojęzycznych serwisu pod domenami Racjonalista.pl, TheRationalist.eu.org oraz Neutrum.eu.org.

Wszelkie pytania prosimy kierować do redakcja@racjonalista.pl